

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Український національно-визвольний рух у 1960-1980-х рр.: ідеологія,
структура, постаті**

Освітня програма Середня освіта (історія); Історія та археологія

Спеціальність 014 Середня освіта (історія); 032 Історія та археологія

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка; 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 12 від “29” червня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Український національно-визвольний рух у 1960–1980-х рр.: ідеологія, структура, постаті
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	к. і. н., асистент Паска Богдан Валерійович
Контактний телефон викладача	0967192008
Е-mail викладача	paskabogdan@i.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки 2.2 Вибіркові дисципліни 2.2.2 Дисципліни вільного вибору студента
Обсяг дисципліни	90 год.; 3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00–17.00
2. Анотація до курсу	
<p>Курс розроблено таким чином, аби надати учасникам навчального процесу – майбутнім бакалаврам за спеціальностями «Середня освіта (історія)» та «Історія та археологія» – необхідні знання для формування у них системного погляду на основні етапи та тенденції розвитку українського національного руху в другій половині ХХ ст., закономірності боротьби за українську незалежність у вказаний період. На цій основі сформувані у майбутніх магістрів спеціальності відчуття причетності до героїчної історії українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь наукового дослідження історії України другої половини ХХ ст., які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності. Навчальна дисципліна „ Український національно-визвольний рух у 1960–1980 х рр.: ідеологія, структура, постаті ” є дисципліною вільного вибору студента зі спеціальностей “Середня освіта (історія)” та «Історія та археологія», яка викладається в 6-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Вона покликана забезпечити ґрунтовні знання з історії України другої половини ХХ ст. Особлива увага при вивченні курсу приділяється формуванню аналітичних навичок, вмінню доцільно використовувати отримані знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета нормативної навчальної дисципліни «Український національно-визвольний рух у 1960–1980 х рр.: ідеологія, структура, постаті» – формування у майбутніх бакалаврів за спеціальностями «Середня освіта (історія)» та «Історія та археологія» системного погляду на основні етапи та тенденції розвитку українського національного руху в другій половині ХХ ст., закономірності боротьби за українську незалежність у вказаний період. На цій основі сформувані у майбутніх бакалаврів спеціальності відчуття причетності до героїчної історії українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності.</p>	
4. Компетентності	
<p>КК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії і суспільствознавчих предметів у навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів професійно-спрямованих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.</p>	

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці.

ФК 1. Наявність системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти.

ФК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом, хронологією та науковою періодизацією.

ФК 6. Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчене, аналізувати і систематизувати, порівнювати і формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях.

ФК 15. Здатність здійснювати дослідження із вітчизняної і всесвітньої історії, методики викладання історії і правознавства, історичного краєзнавства.

5. Результати навчання

ПРН 1. Володіти ґрунтовними знаннями з вітчизняної і всесвітньої історії, необхідними для роботи в навчальних закладах середньої освіти.

ПРН 3. Знати термінологію та наукову періодизацію фахових предметів.

ПРН 9. Розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності, дотримуючись норм української літературної норми і вимог до написання наукових та навчальних текстів.

ПРН 13. Здійснювати наукові й науково-педагогічні дослідження в галузі історії, методики навчання історії і правознавства, історичного краєзнавства; застосовувати міждисциплінарний підхід.

ПРН 17. Знати культурну спадщину українського народу в контексті світової культури, поважати різноманіття та мультикультурність світу; керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 18. Оцінювати, пояснювати та аналізувати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, освітні проблеми, пропонувати способи їх розв'язання, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Середня освіта (історія); Історія та археологія	3	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Концептуальні і проблеми українського національного	Лекція	Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.) / НАН України. Інститут історії України. – К.: Рідний край, 2000.	4	5 б.	середина вересня

<p>руху 1960–1980-х рр. 1.Поняття та хронологія дисидентського руху. 2.Джерельна база. 3.Історіографія проблеми: зарубіжна, діаспорна та сучасна українська. 4.Схема Ярослава Секо та концепція Роджерса Брюбейкера</p>		<p>URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan_Oleh/Opozytsiia_v_Ukraini/. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х — 1980-ті рр.). К., 2000. Зайцев Ю. Опозиційний рух на Львівщині 1960–1980-х років. В кн.: Реабілітовані історією: Львівська область, кн. 1. Львів, 2009. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с. Секо Я. Витоки українського самвидаву. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Vytoky_ukrainskoho_samvydavuv/.</p>			
<p>Тема 2. Розвиток національно-визвольної парадигми національного руху: підпільні організації. 1.Загальні тенденції розвитку національно-визвольної парадигми. 2.Націоналістичні підпільні організації 1950-х рр.: ОПВУ, «Об'єднання», УНК. 3.Український національний фронт (УНФ).</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х — 1980-ті рр.). К., 2000. Благословенні душі, що вміють випромінювати... (Зеновій Красівський і Олена Антонів). Львів: Свічадо, 2015. 954 с. Галицька-Дідух Т. Дисидентський рух на Прикарпатті наприкінці 50-х – середині 80-х рр. XX ст. Історія України. 2012. № 9/10 (березень). С. 13–17. Гель І. Виклик системі: український визвольний рух другої половини XX століття. Львів: Часопис, 2013. 392 с. Зайцев Ю. Опозиційний рух на Львівщині 1960–1980-х років. В кн.: Реабілітовані історією: Львівська область, кн. 1. Львів, 2009.</p>	<p>2</p>	<p>5 б.</p>	<p>середина вересня</p>

<p>4.Український національно-визвольний фронт (УНВФ). 5.Спілка української молоді Галичини (СУМГ). 6.Росохацька група, городенківська група, УНФ-2 та інші підпільні організації 1970-х рр.</p>		<p>Лешак А. Спілка української молоді Галичини: створення та діяльність // Українознавство. – 2019. – № 2. – С. 270–280. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2019_2_25. Мищак І. Програмні документи УНФ як джерело з історії суспільно-політичної думки українського національно-визвольного руху. URL: http://history.org.ua/JournALL/sid/13/2/3.pdf. Островський В. Роль Зіновія Красівського в діяльності Українського національного фронту. «Галичина», 2010, № 17. Паска Б. Городенківська група: до історії руху дисидентів в Україні. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Horodenkivska_hrupa_do_istorii_rukhu_dysydyntiv_v_Ukraini/. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х років. К., 1998. Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник. К.: Смолоскип, 2010. 804 с. Український національний фронт: Дослідження, документи, матеріали / Упоряд. М. В. Дубас, Ю. Д. Зайцев. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2000. 680 с.</p>			
<p>Тема 3. Націоналізаційна парадигма: шістдесятницький правозахист. 1.Рух шістдесятників в як культурний феномен.</p>	<p>Лекція Практичне заняття</p>	<p>Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Dziuba_Ivan/Internatsionalizm_chy_rusyfikatsiia_vyd_2005/. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с. Мороз В. Бумеранг (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Bumerang_zbirka/.</p>	<p>4 4</p>	<p>5 б.</p>	<p>друга половина вересня</p>

<p>2.Написання публіцистичних творів політичного характеру.</p> <p>3.Поширення самвидавної літератури у 1960-х рр.</p> <p>4.Публічні виступи на захист заарештованих</p> <p>5.Шевченківські мітинги з нагоди перепоховання поета в Україні 22 травня.</p> <p>6.Рух підписантів: епістолярна революція 1960-х рр.</p>		<p>Мороз В. Мойсей і Датан. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Moisei_i_Datan/.</p> <p>Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. 300 с.</p> <p>Політичні протести й інакодумство в Україні (1960–1990): Документи і матеріали / Упор. В. М. Даниленко. К.: Смолоскип, 2013. 736 с.</p> <p>Політичні протести й інакодумство в Україні (1960–1990): Документи і матеріали / Упор. В. М. Даниленко. К.: Смолоскип, 2013. 736 с.</p> <p>Сверстюк Є. Собор у риштованні (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Sverstiuk_Yevhen/Sobor_u_ryshtovanni_zbirka/.</p> <p>Секо Я. Арешти 1965 р. в УРСР як засіб боротьби комуністичної партії з інакодумством. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Areshty_1965_r_v_URS_riak_zasib_borotby_komunistychnoi_partii_z_inakodumstvom/.</p> <p>Секо Я. Витоки українського самвидаву. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Vytoky_ukrainskoho_samvydavuv/.</p> <p>Секо Я. Український самвидав першої половини 1960-х рр. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Ukrainskyi_samvydav_pershoi_polovyny_1960-kh_rr/.</p> <p>Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 2. «Правосуддя чи рецидиви терору?». «Лихо з розуму». Матеріали та документи 1966–1969 рр. К.: Смолоскип, 2003. 906 с.</p>			
<p>Тема 4. Націоналізаційна парадигма:</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Секо Я. Основні етапи діяльності Української Гельсінської групи. «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного</p>	<p>2</p>	<p>5 б.</p>	<p>початок жовтня</p>

<p>гельсінський правозахист.</p> <p>1. Становище українського дисидентського руху в середині 1970-х рр. Передумови створення УГГ.</p> <p>2. Заснування УГГ у листопаді 1976 р., її лідери. Діяльність групи у 1976–1977 рр.</p> <p>3. Розширення чисельності учасників групи та її ідейна еволюція наприкінці 1970-х рр.</p> <p>4. Репресії радянського режиму проти УГГ.</p> <p>5. Діяльність Закордонного представництва Української гельсінської групи (ЗП УГГ).</p>		<p>університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія», 2012, вип. 1.</p> <p>Українська Гельсінкська Група 1978-1982. Документи і матеріали. URL: https://diasporiana.org.ua/istoriya/103-ukrayinska-gelsinkska-grupa-1978-1982-dokumenti-i-materiyali/.</p> <p>Українська Гельсінська група: до 20-ліття створення. Документи. Історія. Біографії. К., 1996.</p> <p>Українська Громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод, т. 1—4. Х., 2016.</p>			
<p>Тема 5. Ідеологія руху: націонал-комунізм.</p> <p>1. Витоки та ідеологічні засади українського націонал-комунізму.</p> <p>2. Відродження націонал-комунізму в</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Баран В. Україна 1950—1960-х рр.: еволюція тоталітарної системи. Львів, 1996.</p> <p>Баран В. Україна після Сталіна: Нарис історії 1953—1985 рр. Львів, 1992.</p> <p>Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946—1980-і рр.). К., 1999.</p> <p>Дзюба І.М. Інтернаціоналізм чи русифікація? К., 1998</p> <p>Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі</p>	<p>2</p>	<p>5 б.</p>	<p>початок жовтня</p>

<p>умовах 1960-х рр., його особливості. Роль П. Шелеста. 3.Ідеологія та програма УРСР. 4.Ідеї праці І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?» 5.«Програма укомуністів» В. Рубана. 6.Доля націонал-комунізму в 1970-х рр.</p>		<p>опору 1960—80-х років. К., 1995. Курносів Ю.О. Інакомислення в Україні (60-ті — перша половина 80-х рр. ХХ ст.). К., 1994. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе, т. 1–2. К., 1994. Мазлах С., Шахрай В. До хвилі: Що діється на Україні і з Україною. Саратов, 1919; Нью-Йорк, 1967 Мейс Дж. Великий експеримент. До історії національного комунізму в Україні. В кн.: Мейс Дж. "Мертві вибрали мене". К., 2008. Мейс Дж., Панчук М. Український національний комунізм. Трагічні ілюзії. К., 1997. Про минуле заради майбутнього. К., 1989. Солдатенко В.Ф. У пошуках соціальної і національної гармонії (ескізи до українського комунізму). К., 2006.</p>			
<p>Тема 6. Ідеологія руху: націоналізм. 1.Витоки та ідеологічні засади українського інтегрального націоналізму. 2.Український націоналізм у програмних документах УНФ та інших підпільних організацій. 3.Ідеї українського націоналізму у самвидаві 1960-х рр. 4.Ідеологія есеїстики</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Лисяк-Рудницький І. Націоналізм. В кн.: Лисяк-Рудницький І. Історичні есе, т. 2. К., 1994 Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму. К., 1999. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х років. К., 1998. Український національний фронт: Дослідження, документи, матеріали / Упоряд. М. В. Дубас, Ю. Д. Зайцев. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2000. 680 с. Мороз В. Бумеранг (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Bumerang_zbirka/. Мороз В. Мойсей і Датан. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Moisei_i_Datan/.</p>	<p>2</p>	<p>5 б.</p>	<p>середина жовтня</p>

<p>Валентина Мороза.</p>		<p>Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. 300 с.</p> <p>Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960—80-х років. К., 1995.</p> <p>Курносів Ю.О. Інакомислення в Україні (60-ті — перша половина 80-х рр. ХХ ст.). К., 1994.</p> <p>Лисяк-Рудницький І. Історичні есе, т. 1–2. К., 1994.</p>			
<p>Тема 7. Ідеологія руху: демократія</p> <p>1.Витоки і засади української націонал-демократії.</p> <p>2.Ідеологічні засади руху за демократичні права і свободи в Україні.</p> <p>Демократичний патріотизм.</p> <p>3.Ідеологія «Українського вісника» В. Чорновола.</p> <p>4.Ідеологія та програмні документи УГГ.</p> <p>5.«Грані культури» І. Геля та «Економічні монолози» М. Руденка.</p> <p>6.Українські дисиденти та російський правозахисний рух.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Його ж. Діяльність українських політичних організацій у Відні під час Першої світової війни. Там само, 1999, вип. 34.</p> <p>Його ж. Зовнішньополітичні орієнтації австрійських українців (1912—1918 рр.). В кн.: Матеріали засідань Історичної та Археографічної комісії НТШ в Україні, вип. 2. Львів, 1999.</p> <p>Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960—80-х років. К., 1995.</p> <p>Кугутяк М. Історія української націонал-демократії (1918—1929), т. 1. К.—Івано-Франківськ, 2002.</p> <p>Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців 1848—1914: на підставі споминів і документів. Львів, 1926.</p> <p>Лисяк-Рудницький І. Напрями української політичної думки. В кн.: Лисяк-Рудницький І. Історичні есе, т. 2. К., 1994.</p> <p>Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. 300 с.</p> <p>Павлишин О. Соціально-політичний портрет українського проводу Галичини та Буковини в революції 1918—</p>	<p>2</p>	<p>5 б.</p>	<p>кінець жовтня</p>

		<p>1919 років. «Україна модерна» (Львів), 2000, вип. 4—5.</p> <p>Расевич В. Виникнення та організаційні основи Української національно-демократичної партії. «Вісник Львівського університету: Серія історична», 1997, вип. 32.</p> <p>Українська Гельсінська група: до 20-ліття створення. Документи. Історія. Біографії. К., 1996.</p> <p>Українська Громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод, т. 1—4. Х., 2016.</p> <p>Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 3. Український вісник. Випуски I – VI. К.: Смолоскип, 2006. 978 с.</p>			
<p>Тема 8. Лідери українського дисидентства.</p> <p>1. Іван Дзюба – інтелектуальний лідер та символ другої половини 1960-х рр.</p> <p>2. Іван Світличний – лідер-організатор київського дисидентського середовища.</p> <p>3. В'ячеслав Чорновіл – лідер-організатор львівського дисидентського середовища, редактор «Українського вісника», «зеківський генерал».</p> <p>4. Василь Стус – поет і громадянин.</p>	<p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>Базилевський В. Філософія і психологічний час «не окремо» взятого життя: І. Дзюбі – 75 // Дивослово. 2006. № 7.</p> <p>Деревінський В. В'ячеслав Чорновіл: Нарис портрета політика. Тернопіль, 2011.</p> <p>Доброокий: спогади про Івана Світличного / упоряд. Л. і Н. Світличні. — К.: Час, 1998. — 576 с.</p> <p>Іван Дзюба – талант і доля: Біобібліогр. нарис. К., 2005.</p> <p>Іван Світличний: «...Бо вірую»: біобібліогр. нарис / Нац. парлам. б-ка України. — К., 2002. — 67 с.</p> <p>Корогодський Р. Садівник: Іван Світличний // Корогодський Р. Брама світла: Шістдесятники / Упоряд. М. Коцюбинська, Н. Кучер, О. Сінченко. — Львів: Вид-во Українського Католицького Університету, 2009. — с.209-223.</p> <p>Коцюбинська М. Світло Світличних: Іван і Надія // Світличний І. О. Світлична Н. О. З живучого племені Дон Кіхотів / Упоряд. Коцюбинська М., Неживий О.— К.: Грамота, 2008,— с. 5—44.</p>	4 30	5 б. 20 б.	початок листопада

<p>5. Валентин Мороз – символ дисидентства на міжнародній арені у 1970-х рр.</p> <p>6. Євген Сверстюк – моральний лідер.</p> <p>7. Роль братів Михайла і Богдана Горинів в організації львівського дисидентського середовища.</p> <p>8. Левко Лук'яненко – лідер УРСС.</p> <p>9. Зіновій Красівський – лідер УНФ.</p> <p>10. Микола Руденко та Петро Григоренко – лідери гельсінського руху.</p>		<p>Міжнародний біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР, т. 1, ч. 2. К., 2006.</p> <p>Рахманний Р. Вогонь і попіл: Порив і злам Івана Дзюби. Монреаль, 1974.</p> <p>Репресії в Україні (1917—1990 рр.): Науково-допоміжний бібліографічний покажчик. К., 2007.</p> <p>Рух опору в Україні: 1960—1990: Енциклопедичний довідник. К., 2010.</p> <p>Сверстюк Є. Іван Дзюба – таланти і доля: Видатному українцеві – 75 // УК. 2006. № 5–6.</p> <p>Шудря М. Історія державотворення в іменах: Світличний Іван Олексійович // Укр. культура. — 2000. — № 11/12. — С. 26.</p>			
<p>Тема 9. КДБ і український національний рух.</p> <p>1. Судові репресії.</p> <p>2. Позасудові репресії.</p> <p>3. Боротьба проти політичних в'язнів.</p> <p>4. КДБ та українська діаспора.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Політичні протести й інакодумство в Україні (1960–1990): Документи і матеріали / Упор. В. М. Даниленко. К.: Смолоскип, 2013. 736 с.</p> <p>Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с.</p> <p>Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник. К.: Смолоскип, 2010. 804 с.</p> <p>Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. XX ст.) / НАН України. Інститут історії України. – К.: Рідний край, 2000. URL:</p>	<p>4</p>	<p>5 б.</p>	<p>середина листопада</p>

		<p>https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan_Oleh/Opozytsiia_v_Ukraini/. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х — 1980-ті рр.). К., 2000. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с.</p>			
Тема 10. Піднесення українського руху в період перебудови та здобуття Української держави. 1.Відновлення українського національного руху в період «перебудови». 2.Звільнення політв'язнів. 3.«Мітингова» демократія. 4.Українська гельсінська спілка (УГС). 5.Народний рух України (НРУ). 6.Українські політичні партії. Демократична опозиція у Верховні Раді УРСР. 7.«Революція на граніті». 8.Здобуття Україною незалежності 1991 р.	Самостійна робота	<p>Бойко О. Україна у 1985–1991 рр.: Основні тенденції суспільно-політичного розвитку. К., 2002. Гарань О. Убити дракона (з історії Руху та нових партій України). К., 1993. Гончарук Г. Народний рух України: Історія. Одеса, 1997. Ковтун В. Історія Народного руху України. К., 1995. Кульчицький С. Закономірності державотворчого процесу у незалежній Україні. К., 2001. Литвин В. Україна: Від бюрократичної "перебудови" до народної революції. К., 2005. Литвин В.М. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті рр. ХХ ст.). К., 2001. Провісники свободи, державності і демократії: Документи і матеріали: До 20-ї річниці утворення Народного руху України. К., 2009. Прокоп М. Напередодні незалежної України: Спостереження і висновки. Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто–Львів. 1993. Україна: утвердження незалежної держави. 1991–2001. К., 2001.</p>	30	20 б.	Середина грудня
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано

	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
	<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів: 25 балів – усні відповіді на семінарських заняттях. Виставляється шляхом виведення середнього арифметичного значення усіх отриманих оцінок та його множення на 5; 20 балів – письмові (тестові) контрольні роботи (1 контрольна робота за підсумком лекцій, 1 – за підсумком практичних занять). Максимальний бал за кожну роботу – 10; 40 балів – самостійна робота студентів (20 б. – колоквиум у вигляді тестування в системі дистанційного навчання; 20 б. – творча робота з історичними постатями). 15 б. – присутність на заняттях (кожне заняття – 1 б.)</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Письмові роботи оцінюються за 5-бальною шкалою. Кількість отриманих балів за 15 тестових запитань розподіляється наступним чином: 1–3 правильні відповіді – 2 б. 4–7 правильних відповідей – 3 б. 8–10 правильних відповідей – 4 б. 11–15 правильних відповідей – 5 б.</p>				
Семінарські заняття	<p>Виступи на семінарських заняттях оцінюються за 5-бальною шкалою. Активна усестороння участь на занятті може оцінюватися у 0,5 бала.</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи.</p>				
8. Політика курсу					
<p>Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.</p> <p>Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.</p> <p>Політика курсу передбачає Perezдaчу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізньєн на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.</p>					
9. Рекомендована література					

1. Бажан О. Вячеслав Чорновіл як об'єкт секретної справи КДБ «Блок». URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13967/Bazhan_Vyacheslav_Chornovil_yak_obyekt.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
2. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.) / НАН України. Інститут історії України. – К.: Рідний край, 2000. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan_Oleh/Opozytsiia_v_Ukraini/.
3. Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х — 1980-ті рр.). К., 2000.
4. Благословенні душі, що вміють випромінювати... (Зеновій Красівський і Олена Антонів). Львів: Свічадо, 2015. 954 с.
5. Галицька-Дідух Т. Дисидентський рух на Прикарпатті наприкінці 50-х – середині 80-х рр. ХХ ст. Історія України. 2012. № 9/10 (березень). С. 13–17.
6. Гель І. Виклик системі: український визвольний рух другої половини ХХ століття. Львів: Часопис, 2013. 392 с.
7. Деревінський В. В'ячеслав Чорновіл: дух, що тіло рве до бою. Х.: Віват, 2016. 496 с.
8. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Dziuba_Ivan/Internatsionalizm_chy_rusyfikatsiia_vyd_2005/.
9. Зайцев Ю. Опозиційний рух на Львівщині 1960–1980-х років. В кн.: Реабілітовані історією: Львівська область, кн. 1. Львів, 2009.
10. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с.
11. Лешак А. Спілка української молоді Галичини: створення та діяльність // Українознавство. 2019. № 2. С. 270–280. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2019_2_25.
12. Мищак І. Програмні документи УНФ як джерело з історії суспільно-політичної думки українського національно-визвольного руху. URL: <http://history.org.ua/JournALL/sid/13/2/3.pdf>.
13. Мороз В. Бумеранг (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Bumerang_zbirka/.
14. Мороз В. Мойсей і Датан. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Moroz_Valentyn/Moisei_i_Datan/.
15. Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. 300 с.
16. Островський В. Роль Зіновія Красівського в діяльності Українського національного фронту. «Галичина», 2010, № 17.
17. Паска Б. «Програма укомуністів» в контексті реалізації секретної справи КДБ «Блок». URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Prohrama_ukomunistiv_v_konteksti_realizatsii_sekretnoi_spravy_KDB_Blok/.
18. Паска Б. Валентин Мороз: прапор українського дисидентства. Івано-Франківськ: Фоліант, 2018. 366 с.
19. Паска Б. Горodenківська група: до історії руху дисидентів в Україні. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Paska_Bohdan/Horodenkivska_hrupa_do_istorii_rukhu_dysydentiv_v_Ukraini/.
20. Політичні протести й інакодумство в Україні (1960–1990): Документи і матеріали / Упор. В. М. Даниленко. К.: Смолоскип, 2013. 736 с.
21. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с.
22. Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник. К.: Смолоскип, 2010. 804 с.
23. Сверстюк Є. Собор у риштованні (збірка). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Sverstiuk_Yevhen/Sobor_u_ryshtovanni_zbirka/.

24. Секо Я. Арешти 1965 р. в УРСР як засіб боротьби комуністичної партії з інакодумством. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Areshty_1965_r_v_URSR_iak_zasib_borotby_komunistychnoi_partii_z_inakodumstvom/.
25. Секо Я. Витоки українського самвидаву. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Vytoky_ukrainskoho_samvydavuv/.
26. Секо Я. Основні етапи діяльності Української Гельсінської групи. «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія», 2012, вип. 1.
27. Секо Я. Український самвидав першої половини 1960-х рр. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Seko_Yaroslav/Ukrainskyi_samvydav_pershoi_polovyny_1960-kh_rr/.
28. Українська Гельсінська Група 1978-1982. Документи і матеріали. URL: <https://diasporiana.org.ua/istoriya/103-ukrayinska-gelsinska-grupa-1978-1982-dokumenty-i-materiyali/>.
29. Українська Гельсінська група: до 20-ліття створення. Документи. Історія. Біографії. К., 1996.
30. Українська Громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод, т. 1—4. Х., 2016.
31. Український вісник. Вип. 7–8: весна 1974. URL: <https://diasporiana.org.ua/periodika/1613-ukrayinskiy-visnik-vip-7-8-vesna-1974/>.
32. Український національний фронт: Дослідження, документи, матеріали / Упоряд. М. В. Дубас, Ю. Д. Зайцев. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2000. 680 с.
33. Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 2. «Правосуддя чи рецидиви терору?». «Лихо з розуму». Матеріали та документи 1966–1969 рр. К.: Смолоскип, 2003. 906 с.
34. Чорновіл В. Твори: У 10-ти т. Т. 3. Український вісник. Випуски I – VI. К.: Смолоскип, 2006. 978 с.

Викладач _____ к. і. н., асистент Паска Б. В.